užima apie 3,6 ha plotą.

Povilas Tebelškis

Kunigiškių (Pajevonio) piliakalnio papėdės gyvenvietės 1994 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai

Kunigiškių (Pajevonio) piliakalnis ir papėdės gyvenvietė (Vilkaviškio r., Pajevonio seniūn.) - vienas žinomiausių Užnemunės piliakalnių, dažnai minimas archeologinėje literatūroje. 1962 m. piliakalnį žvalgė LII, 1978, 1983 ir 1986 m. - LKPC. 1963-1964 m. piliakalnį ir papėdės gyvenvietę tyrinėjo VU ir LII (P.Kulikauskas). Aikštelėje ištirtas 900 m^2 plotas, o į PR nuo piliakalnio esančioje papėdės gyvenvietėje - 400 m^2 plotas. Čia rasta židinių pėdsakų, ūkinių duobių, keramikos grublėtu, lygiu ir gludintu paviršiumi. Tyrimų metu aptikti radiniai saugomi LNM (AR 405:1-75).

Teritorijos, esančios į PR ir V nuo piliakalnio, buvo daugelį metų ariamos. Prieš karą jos priklausė ūkininkams. Prasidėjus žemės reformai bei žemės grąžinimui savininkams, iškilo kai kurie nesutarimai dėl šių teritorijų tolesnio statuso, jų nuosavybės. 1994 m. LKPC vykdė papėdės gyvenvietės žvalgomuosius archeologinius tyrimus, norėdamas patikrinti jos išlikimo laipsnį. Įvairiose vietose iškasti 32 šurfai (kiekvienas 1x1 m dydžio). Šurfuose ir dirvos paviršiuje surinktos 53 lipdytos šukės grublėtu paviršiumi. Šurfuose (išskyrus šurfus Nr.6 ir Nr.17) aptiktas suardytas kultūrinis sluoksnis. Po ariamu žemės sluoksniu 25-50 cm gylyje prasideda įžemis - smėlis. Tik šurfuose Nr.6 ir Nr.17 30-35 cm gylyje nuo žemės paviršiaus aptikti židiniai su grublėtosios keramikos šukėmis. Šurfe Nr.6 aptiktame židinyje susidaręs iki 32 cm storio juodos degėsingos žemės sluoksnis. Židinio apačia yra 60 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Šurfe Nr.17 aptiktas židinys nebuvo tiriamas. Pagal rastą keramiką židiniai gali būti datuojami I tūkstantmečio pirmąja puse. Tyrimai parodė, kad į PR nuo piliakalnio kultūrinis sluoksnis išlikęs tik ten, kur jo elementai (židiniai, stulpavietės) yra įgilinti į įžemį.

Remiantis žvalgomųjų archeologinių tyrimų rezultatais, pakoreguota papėdės gyvenvietės teritorija.

Povilas Tebelškis

Papušių piliakalnio 1994 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai

Papušių piliakalnį, vadinamą Pilale (Panevėžio r., Naujamiesčio seniūn.), mini F.Pokrovskis ir P.Tarasenka. 1938 m. piliakalnį žvalgė VDKM, 1968 m. - LII. Papušių piliakalnis 1972 m. buvo patvirtintas respublikinės reikšmės archeologijos paminklu, tačiau ilgą laiką tiksli jo vieta nebuvo žinoma. Tik 1992 m., remdamiesi JAV gyvenančios buvusio Nevėžininkų dvaro savininkės informacija, Panevėžio r. paminklotvarkininkai nustatė tikslią piliakalnio vietą. Jis yra į ŠR nuo Panevėžio miesto valymo įrenginių, kairiajame Nevėžio krante (prie jo užutekio). Iš Š pusės piliakalnį supa Nevėžio užutekis, iš ŠR ir R - buvusi upės senvagė, iš P - gerokai apardyta teritorija (retas pušynas).

Piliakalnio aikštelė gana lygi, nežymiai nuožulnėjanti ŠR-PV kryptimi, apaugusi krūmais ir pavieniais medžiais. Jos ilgis apie 40 m (ŠV-PR), plotis apie 20-24 m (ŠR-PV). Š piliakalnio šlaitai leidžiasi į Nevėžio užutekį, R ir PR - į buvusią upės senvagę (čia šlaitų aukštis apie 50-150 cm). Iš P ir V aikštelę juosia 46-48 m ilgio pylimas. Pylimo plotis apačioje ties jo viduriu yra apie 13-14 m, į galus jis siaurėja ir žemėja. Pylimo viršus iškasinėtas duobėmis, vietomis apaugęs krūmais ir pavieniais medžiais. Jo aukštis ties viduriu į aikštelės pusę 1,7-2 m, išorės pusėje - iki 3 m. Griovio pėdsakų nepastebėta. F.Pokrovskis rašė, kad piliakalnyje randama anglių, sudegusių kaulų, puodų šukių, titnago nuoskalų, smulkių monetų. Vėlesniais laikais apie kokius nors radinius duomenų nėra.

1994 m. vykdytų žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu piliakalnyje iškastos 3 perkasos: dvi piliakalnio aikštelėje ir viena - skersai pylimą. Iš viso ištirtas 19 m^2 plotas. Perkasa Nr.1 buvo kasama piliakalnio aikštelėje, ties pylimo vidiniu kraštu. Perkasoje po 25-38 cm šviesios žemės su smėlio priemaiša sluoksniu prasidėjo įžemis - gelsvas smėlis. Jokių radinių nerasta.